

တၢ်ဖီၣ်သံးဒီးတၢ်ဟံၣ်အိၣ်လီၤဖျါၣ်အဖီလစံၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢမိၢ်ပၢ်/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလၢအံၤဘၣ်သးဒီးတၢ်ဖီၣ်သံးနီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်အိၣ်လီၤဖျါၣ်လၢပုၤကိၣ်ဖိ လၢအထီၣ်ဝဲဒၣ်ဘံးထီၣ်ယါ ပဒိၣ်ကိၣ်မိၢ်ပၢ်/ ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ

- ကိၣ်ဖိခဲလၢကံၤအိၣ်ဒီးအခွဲးယၢ်လၢအကပူၤဖျဲးဝဲဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်ဖဲကိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ကိၣ်ဖိအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဒိသဒါအီၤခိၣ်သဲးစးတၢ်ဘျါဒီးဖိလစံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ကိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်အိၣ်ဒီးအမူအဒါလၢတၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲဝဲဒၣ်အကိၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ကိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်အိၣ်ဒီးအခွဲးယၢ်လၢအကဖဲးမၤတၢ်ဖဲခိၣ်ယၢ်တၢ်အိၣ်သးလၢအပူၤဖျဲးဒီးတၢ်လီၤဘၣ် ယိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- သဲးစးတၢ်ဘျါဟ့ၣ်တၢ်ပျဲလၢကိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်ကဆိကတီၢ်ဝဲဒၣ်ကိၣ်ဖိမၤတၢ်လၢအလီၤပျံၤလီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်လီၤဆီလိာ်သးဖဲသဲးစးတၢ်ဘျါဒီးဖိလစံၣ်တဖၣ်အပူၤအိၣ်ပညိတဘျီတခါၣ် ကိၣ်တဖၣ်မၤတၢ်တသ့တမံၤယီၤ လၢဟံၣ်ဖိယီၤဖိတဖၣ် မၤဝဲဖဲဟံၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်က့ၣ်

တၢ်ဖီၣ်သံးသးနီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်အိၣ်လီၤဖျါၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

ဝဲၤကျိၤဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဖီၣ်သံးသးနီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်အိၣ်ပညိမ့ၢ်ဝဲ ဒ်တၢ်စူးကါနီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်အသဟီၣ်လၢ ကမၤပတုၢ်ဆူၣ်ဝဲဒၣ်ကိၣ်ဖိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢကိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါမ့ၢ်ဖီၣ်တၢ်ဟံၣ်ဝဲဒၣ်ကိၣ်ဖိအနီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်တတီၤတီၤ, ဒီးကိၣ်ဖိကုၢ်ထွဲဖျဲးကွံာ်အသးမ့ၢ်တန့ၢ်, တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဖီၣ်သံးသးနီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါမ့ၢ်တြီတံာ်ဟံၣ်ဝဲဒၣ်ကိၣ်ဖိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ, ဘၣ်ဆၣ်ကိၣ်ဖိထူးယံၤကွံာ်အသးလၢကိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ အအိၣ်န့ၣ်, အဝဲ အံၤတမ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဖီၣ်သံးသးနီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝဲၤကျိၤဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဟံၣ်အိၣ်လီၤဖျါၣ်ထဲတဂၤအိၣ်ပညိမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟံၣ်ဝဲဒၣ်ကိၣ်ဖိထဲတဂၤမဲၤဖဲဒါပူၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်လီၤဖဲတၢ်တပျဲဟးထီၣ်အဝဲသ့ၣ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံၣ်အိၣ်လီၤဖျါၣ်အဒါလီၤလီၤဆီဆီ မ့ၢ်တမ့ၢ် ကိၣ်အတၢ်လီၤတၢ်ကျဲလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ဟံၣ်အိၣ် လီၤဖျါၣ်တၢ်အဂီၢ်, မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်စူးကါဝဲလၢတၢ်ဟံၣ်အိၣ်လီၤဖျါၣ်တၢ်အဂီၢ်, တၢ်တဟ့ၣ်တၢ်ပျဲဖဲကိၣ်တဖၣ်အပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်တဖၣ်တဘျီတြီဝဲဒၣ်ကိၣ်ဖိတဖၣ် အတၢ်ဟးထီၣ် ဖဲကိၣ်အလီၤကဝီၤ ဖဲကိၣ်ဖိစူးကါညိန့ၢ်ဝဲအလီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မ့ၢ်ဟံၣ်တၢ်ကိၣ်ဖိအါဂၤဖဲဒါပူၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်လီၤတတီၤတီၤ တၢ်အံၤအိၣ်ပညိတမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟံၣ်အိၣ်လီၤဖျါၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆုၤဟးထီၣ်ကိၣ်ဖိလၢတီၤဒါး, တၢ်ဆိကတီၢ်တစိၢ်တလီၤ, မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ဟံၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်ပုၤကိၣ်ဖိန့ၣ် တမ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဟံၣ်အိၣ်လီၤဖျါၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူးကါဝဲဒၣ်တၢ်ဖီၣ်သံးသးနီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်အိၣ်လီၤဖျါၣ်ထဲတဂၤဖဲကိၣ်တဖၣ်အပူၤ

တၢ်ဟ့ၣ်ကိၣ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် အခွဲးထဲဒၣ်လၢအကစူးကါဝဲဒၣ်တၢ်ဖီၣ်သံးသးနီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်ဒီး တၢ်ဟံၣ်အိၣ်လီၤဖျါၣ်ထဲဒၣ်ဖဲ အဝဲသ့ၣ် အကဒိသဒါ ပုၤတဂၤဂၤ မ့ၢ်လၢကိၣ်ဖိကမၤဆါလီၤအနီၢ်ကစၢ်သး မ့ၢ်တမ့ၢ် မၤဆါပုၤအဂၤတဂၤအခါဒီး ကျဲအဂၤတအိၣ်နီၣ်တဘိလၢကဟံၣ်အီၤပူၤဖျဲးဖျဲးအယီၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်သးတဖၣ်အံၤတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဝဲဒၣ်ဂီၢ်အူတၢ်မၤသးန့ၣ်လီၤ.

ကိုအပူဘက်မှဘက်ဒါကဘက်ပတ်ကွဲဒ်အတိအစိဉ်ပံးဃာ်နီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်ဟ်အိၣ်လီၤဖျိၣ်တၢ်လၢအဆိအချ့ဖဲတၢ်လီၤပျံၤလီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်ဆိကတီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်မ့ၢ်ဟ်အိၣ်လီၤဖျိၣ်ကိဖိအခါ, ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါကဘၣ်ကွဲအိၣ်ကိးဆၢကတီၢ်ဒီးန့ၣ်လီၤ.

ပုၤနီၣ်တဂၤ - လၢအတမ့ၢ်ကသံၣ်သရၣ်, ဆူၣ်ချ့ပုၤစဲၣ်နီၤလီၤဆိတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် နၤဒ်အမ့ၢ်မိၢ်ပၢ်/ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် နဖိ - ယုဲဒဲဒဲ ကိုအပူဘက်မှဘက် ဒါလၢအကစူးကါဝဲဒဲဒဲတၢ်ဖိဉ်ပံးဃာ်နီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်ဟ်အိၣ်လီၤဖျိၣ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖိဉ်ပံးဃာ်နီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်ဟ်အိၣ်လီၤဖျိၣ် တဘၣ်ပၣ်ဃုာ်လၢ ကိဖိအတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအတၢ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးတၢ်တီၢ်ကျဲၤအပူၤ, တၢ်ပူၤဖျဲးတၢ်တီၢ်ကျဲၤ ဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤ, ပုၤနီၣ်တဂၤတၢ်မၤလီၤမၤဒီးတၢ်တီၢ်ကျဲၤ, မ့တမ့ၢ် လံာ်တီၢ်လံာ်မိတမံၤလၢလၢအဘၣ်ဃးဒီးကိဖိအတၢ်မၤလီၤမၤဒီး မ့တမ့ၢ် အတၢ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အပူၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

နဖိမ့ၢ်ဒီးန့ၣ်ဝဲဒဲဒဲတၢ်မၤစၢၤခီဖျိ National Disability Insurance Scheme (NDIS) (ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤတၢ်အုၣ်ကီၤလၢပုၤနီၣ်ခိကွၢ်ဂီၤတလၢပျဲၤအဂီၢ်) န့ၣ်, တၢ်ဖိးတၢ်မၤလၢတၢ်စူးကါဝဲဖဲဟံၣ်တနီၤနီၤတၢ်တဟ့ၣ်ပျဲၤမၤဝဲဖဲနဖိအကိဘၣ်, မ့ၢ်လၢ NDIS တၢ်ဖိးတၢ်မၤတဖၣ် မၤအသးဖဲသဲစးတၢ်ဘျၢလီၤဆိလိာ်သးအဖီလၢကိဖိတဖၣ်န့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မ့ၢ်ဖိဉ်ပံးဃာ် မ့တမ့ၢ် ဟ်အိၣ်လီၤဖျိၣ်နဖိဖဲကိန့ၣ်, ကိက-

- မၤလီၤတၢ်ဝဲလၢပုၤကိးဂၤဒီး, ဃုာ်ဒီးနဖိ, အိၣ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်
- တဲဘၣ်နၤတၢ်မၤန့ၣ်ထီၣ်သးအဂ့ၢ်ဒီးဘၣ်မၤန့ၣ်ဃိတၢ်ဘၣ်စူးကါဝဲဒဲဒဲတၢ်ဖိဉ်ပံးဃာ်နီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ်အိၣ်လီၤဖျိၣ်လဲၣ်အဂ့ၢ်
- တီၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်ဆူၣ်ဝဲၤကျိၤအအိၣ်
- ကျဲးစးမၤတၢ်အသိတဖၣ်လၢတၢ်ဆိကတီၢ်ကွဲတၢ်အိၣ်သးလၢကကဲထီၣ်ကဒီးသးတဖၣ်
- တဲသကိးတၢ်ဒီးနၤဘၣ်ဃးတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲအဂ့ၢ် လၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကကဲဘျဲးဝဲလၢနဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်

နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါအိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ် မ့တမ့ၢ် ဝဲၤကျိၤအဖီလစံာ် လၢတၢ်ဖိဉ်ပံးဃာ်နီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်ဒီးတၢ်ဟ်အိၣ်လီၤဖျိၣ်အဖီခိၣ်—

- တဲသကိးတၢ်ဒီးပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဖဲနဖိအကိ
- န့ၣ်လီၤကွၢ် [Restraint and Seclusion Policy](#) ဖဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်ဝဲၤကျိၤဒီးတၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိအပုၤယဲၤသန့အပူၤတက့ၢ်.

တၢ်ဆိးထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်

နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးမၤတၢ်ဆိးထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဖိဉ်ပံးဃာ်နီၢ်ခိမိၢ်ပုၢ်အတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ်အိၣ်လီၤဖျိၣ်ဖဲကိအပူၤန့ၣ်, လူၤဟံၣ်မၤထွဲတၢ်အပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ—

1. အဆိကတၢ်တဲသကိးတၢ်ဒီးန့ၣ်
2. နမ့ၢ်တသးဖျဲးဒီးတၢ်လၢကိအပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဲဝဲ မ့တမ့ၢ် မၤဝဲတဖၣ်န့ၣ်, ဆဲးကျိး နလီၢ်ကဝီၤအဝဲၤဒီးလၢအိၣ်အဘျဲးကတၢ်ဒီးန့ၣ်အလီၢ်
3. နမ့ၢ်တသးဖျဲးဒီးဘၣ်န့ၣ်, ဆဲးကျိး လီၢ်ခၢၣ်သးအဝဲၤဒီးတက့ၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်အံၤအိၣ်ဝဲဖဲဟံၣ်ယဲၤသန့အံၤအပူၤ— <https://www.education.vic.gov.au/parents/going-to-school/Pages/school-complaints.aspx>

လၢတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဆူၣ်ညါအဂီၢ်

မိၢ်ပၢ်တၢ်ဆဲးကျိးအကျဲ- <https://parentline.com.au/> မ့တမ့ၢ် ကိးလီၤတဲစိဖဲ 1300 30 1300

တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးဖီလစံၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး

Child Safe Standards (ဖိသၣ်အတၢ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အပတီၢ်တဖၣ်)

<https://www.education.vic.gov.au/school/teachers/health/childprotection/Pages/safeenviro.aspx>

Duty of Care Policy (မူဒါလၢတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအဂီၢ်အဖီလစံၣ်)

<https://www.education.vic.gov.au/school/principals/spag/safety/Pages/dutyofcare.aspx>

Restraint and Seclusion (တၢ်ဖိၣ်ပံးဃာ်ဒီးတၢ်ဟံအိၣ်လီၤဖျိၣ်တၢ်)

<https://www2.education.vic.gov.au/pal/restraint-seclusion/policy>

Sensory Rooms (စ့ၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်အဒါးတဖၣ်)

<https://www2.education.vic.gov.au/pal/sensory-rooms/policy>

တၢ်ဘျၢသဲစးလၢအဘၣ်ထွဲ

Charter of Human Rights and Responsibilities Act 2006 (ပှၤခွဲးယၢ်ဒီးမူဒါတဖၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ 2006)

<https://www.legislation.vic.gov.au/in-force/acts/charter-human-rights-and-responsibilities-act-2006/014>

Child Wellbeing and Safety Act 2005 (ဖိသၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်ပၤဒီးအတၢ်ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ် 2005)

<https://www.legislation.vic.gov.au/in-force/acts/child-wellbeing-and-safety-act-2005/030>

တၢ်ဘျီသီထီၣ်က့ၤတၢ်မၤလိမၤဒီးဒီးတၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ 2017 (Vic) တၢ်သိၣ်တၢ်သီ 24, တၢ်တဟ့ၣ်တၢ်ပျဲလၢတၢ်ကမၤဘၣ်ဒိဆါ နီၢ်ခိမိၢ်ပှၢ် ဘၣ်

တၢ်ဘျီသီထီၣ်က့ၤတၢ်မၤလိမၤဒီးဒီးတၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ 2017 (Vic) တၢ်သိၣ်တၢ်သီ 25, တၢ်ဖိၣ်ပံးဃာ်တၢ်ဖျိတၢ် လီၤပျဲလၢလီၤဘၣ်ယိၣ်

<https://www.legislation.vic.gov.au/in-force/statutory-rules/education-and-training-reform-regulations-2017/002>

တၢ်မၤသီထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢခံကတၢ်

လါမ့ၢ် 2021

တၢ်ထံၣ်အတၢ်ကိၣ်

လၢကိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်

လၢကိၣ်အကိၣ်ကးကရၢတဖၣ်အဂီၢ်

လၢဝဲၤကျိၤအပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါခဲလၢ်အဂီၢ်

ပှၤလၢအမၤလီၤတံၢ်ဝဲဒၣ်လၢ်တၢ်ကိၣ်ဒိအံၤဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်မတၤလဲၣ်.

ကိၣ်ခိၣ်လၢအဟ့ၣ်ကူၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးအဂ့ၢ်

လီပရၢ- restraint.seclusion@education.vic.gov.au